

LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMO KONTROLIERIUS

PAŽYMA DĖL X SKUNDO PRIEŠ LIETUVOS KALĖJIMŲ TARNYBĄ

2024-08-07 Nr. 4D-2024/1-450
Vilnius

SKUNDO ESMĖ

1. Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierė 2024 m. gegužės 7 d. gavo X (toliau ir citatose ir – Pareiškėjas) skundą dėl Lietuvos kalėjimų tarnybos (toliau – LKT) pareigūnų veiksmų (neveikimo) susijusių su Pareiškėjo perkėlimo iš LKT Alytaus kalėjimo (toliau – AK) į LKT Marijampolės kalėjimą (toliau – MK) ir atgal aplinkybėmis bei netinkamu skundų / prašymų nagrinėjimu (toliau – Skundas).

2. Pareiškėjas Skunde nurodo:

2.1. „[...] buvo susidorota, atsikratyta su manimi, buvau laikomas nežmoniškomis sąlygomis, sąmoningai buvo pablogintas bausmės atlikimo laikas. [...] Lietuvos kalėjimų tarnybos direktoriaus [...] nutartimi [...]. [...] Nutarė mane [...] perkelti iš Alytaus kalėjimo [...] į Marijampolės kalėjimo uždaro tipo bausmės atlikimo vietą tęsti bausmės atlikimą. [...] LKT direktoriaus nutartis 2024-02-09 Nr. NN-73 [...]“ (šios ir kitų citatų kalba netaisyta).“

2.2. „[...] sužinojęs, kad būsiu perkeliamas į kitą kalėjimą aš kreipiausi su prašymu dėl įkalinimo sąlygų 2024-02-14 NPS-18-3963 ir nurodžiau priežastis, dėl ko turėčiau likti Alytaus kalėjime, kadangi jau buvau Marijampolės kalėjime,[...]. [...] Alytaus kalėjimo administracija išnagrino mano prašymą reg. Nr. NPS-18-2952 [...]“

2.3. „[...] atvykus į Marijampolės kalėjimą 2024-02-15 buvau paskirtas į <...> būrio <...> kamerą su dar 5 nuteistaisiais. Kurie kartu buvo atvežti iš Alytaus kalėjimo. Nr.<...> kamera buvo techniškai netvarkinga, todėl buvau priverstas kreiptis į Marijampolės kalėjimo administraciją. Kreipiausi su šiais skundais – prašymais [...] iki šiol nesu gavęs į šiuos skundus – prašymus atsakymų: Skundas 2024-02-28 NPS-20-1422; Skundas 2024-02-28 NPS-20-1423; skundas 2024-02-28 NPS-20-1421; prašymas 2024-02-29 NPS-20-1456; skundas 2024-03-01 dėl sporto ir dėl pareigūno iškvietimo jungiklio; skundas 2024-03-01 dėl dušo galvutės ir išlūžusių pagalių; prašymas 2024-03-04 dėl maitinimo nedavė balto padažo kuris priklauso tiems nuteistiesiems, kurie gauna RB maitinimą, o aš gaunu tokį maitinimą; skundas 2024-03-08 dėl budinčio pareigūno iškvietimo jungiklio; skundas 2024-03-12 dėl pareigūnų, kad nesiūlo į dušą bei ir dėl durų metalinių daužymo ranka [...]; skundas 2024-03-14 dėl maitinimo pateikto troškinių.[...]. [...] aš pateikiau prašymą 2024-02-29 NPS-20-1462, kad ateitų atsakingas pareigūnas ir užfiksuotų visus kameroje Nr. <...> pažeidimus, bet niekas neatėjo ir neužfiksavo, nei atsakė [...]“

2.4. „[...] pagal BVK įstatymus aš resocializaciją vykdyčiau 100% : 1) turėjau darbą tvarkingo, 2) buvau nuteistųjų tarybos pirmininkas, 3) lankiau biblijos susitikimus, 4) vykdyčiau programas mažinti rizikos balus, 5) mano šeima bei artimieji bei aš iš Alytaus, o socialinių ryšių palaikymas su šeima yra

vertinamas kaip teigiamas dalykas, 6) buvo iškilusios problemos ne tik nuteistiesiems, bet ir pareigūnams, kuriems visada suteikdavau pagalbą [...] bet tokie nuteistieji čia nereikalingi, kurie aktyviai dalyvauja Alytaus kalėjimo gyvenime, todėl ir buvo susidorota su manimi norint pabloginti mano baismės laiką bei viską atimant ką turėjau teigiamo [...].“

2.5. „[...] Taigi jei aš iš Alytaus kalėjimo buvau pervežtas dėl to, kad man palengvintų resocializaciją bei užtikrinti veiksmingesnę mano priežiūrą ir saugumą, tai nuvežtas į Marijampolės kalėjimą tam pačiam pastate atlieka bausmę mano bendrininkas, kuris per kitus nuteistuosius bandė susidoroti su manimi, dėl to kreipiausi į Marijampolės KŽS [...] dėl to buvau grąžintas į Alytaus kalėjimą dėl saugumui kylančių grėsmių KSŽ 2024-03-04 pažyma Nr. LV-11200. [...]“

2.6. „[...] Grįžęs į Alytaus kalėjimą kreipiausi su prašymu, kad būčiau grąžintas į darbą bei į kitas pareigas, kurias turėjau, tai gavau atsakymą, kad šiuo metu visos vietos užimtos, [...] taip resocializaciją pagerino man [...]“.

3. Pareiškėjas prašo ištirti Skunde nurodytas aplinkybes.

TYRIMAS IR IŠVADOS

Tyrimui reikšmingos faktinės aplinkybės

4. Seimo kontrolierė 2024 m. gegužės 16 d. raštu Nr. 4D-2024/1-450/3D-969 kreipėsi į LKT prašydama paaiškinti Skunde nurodytas aplinkybes.

LKT 2024 m. gegužės 30 d. raštu Nr. 1S-3484 Seimo kontrolierę informavo:

4.1. „[...] nuteistasis X (toliau - Pareiškėjas) iš Lietuvos kalėjimų tarnybos (toliau - LKT) Alytaus kalėjimo (toliau - Alytaus kalėjimas) į LKT Marijampolės kalėjimą (toliau - Marijampolės kalėjimas) buvo perkeltas LKT direktoriaus 2024-02-09 nutarimu Nr. NN-73 (kopija pridedama).“

4.2. „Nurodome, kad vadovaujantis Nuteistųjų perkėlimo iš vienos baismės atlikimo vietos į kitą ir jiems taikomų baismės atlikimo sąlygų keitimo dokumentų rengimo bei pateikimo tvarkos aprašo (toliau - Aprašas), patvirtinto LKT direktoriaus 2023 m. vasario 7 d. įsakymu Nr. V-85, 6 punktu, Pareiškėjo nutarimo dėl perkėlimo projektas kartu su dokumentais, pagrindžiančiais perkėlimo pagrįstumą, pateikti derinti (vizuoti) perkeliančiojo ir priimančiojo kalėjimų viršininkams, LKT Saugumo koordinavimo ir kontrolės viršininkui, Resocializacijos koordinavimo skyriaus viršininkui, Sveikatos priežiūros koordinavimo skyriaus vedėjui ir Kriminalinės žvalgybos valdybos (toliau - KŽV) viršininkui, LKT direktoriaus pavaduotojui bei KŽV Kriminalinės žvalgybos skyriaus pareigūnams, dirbantiems kalėjimuose. Nutarimo projekto derinimas (vizavimas) vyko Dokumentų valdymo sistemos DBSIS priemonėmis. Nutarimo projekto derinimo metu nebuvo pateikta nei vieno motyvuoto siūlymo neperkelti Pareiškėjo iš Alytaus kalėjimo į Marijampolės kalėjimą, taigi, atsakingi pareigūnai bei darbuotojai, įvertinę perkėlimo aplinkybes bei pagrįstumą, nenustatė, kad Marijampolės kalėjime Pareiškėjas negalėtų baismės atlikti saugiai.“

4.3. „Pareiškėjas Alytaus kalėjimo nuteistųjų kolektyvo tarybos pirmininku buvo nuo 2023-11-15 iki 2024-02-15 (iki jo pervežimo į Marijampolės kalėjimą) (pridedama sprendimo dėl nuteistųjų kolektyvo tarybos sudarymo kopija).“

4.4. „[...] Laisvės atėmimo vietų įstaigos vidaus tvarkos taisyklių (toliau - Taisyklės), patvirtintų Lietuvos Respublikos teisingumo ministro 2022 m. gruodžio 30 d. įsakymu Nr. 1R-444, 170 punktas numato, kad nuteistųjų kolektyvo taryba sudaroma iš ne mažiau kaip 5 ir ne daugiau kaip 9 narių. Informuojame, kad šiuo metu Pareiškėjas, grįžęs iš Marijampolės kalėjimo, Alytaus kalėjimo nuteistųjų tarybos veikloje nedalyvauja, nes visos galimos devynios vietos yra užimtos. Taryba yra išsirinkusi naują pirmininką.“

4.5. „[...] iki perkėlimo į Marijampolės kalėjimą Pareiškėjas užsiėmė darbine veikla. Alytaus kalėjimo viršininko 2023-10-09 sprendimu Nr. NĮ-18-1116 (kopija pridedama) nuteistasis paskirtas tvarkiniu uždaro tipo bausmės atlikimo patalpose.“

4.6. „[...] Pareiškėjui atvykus į Marijampolės kalėjimą, užimtumas darbine veikla jam buvo pasiūlytas, tačiau 2024-02-23 užregistruotas pranešimas Nr. NPS-20-1284 (kopija pridedama), kuriame nurodoma, kad Pareiškėjas nesutinka būti įtrauktas į darbinę veiklą, kurią paskirtų administracija. Pareiškėjas taip pat pateikė 2024-02-29 prašymą Nr. NPS-20-1456 (kopija pridėta) dėl užimtumo darbine veikla suteikimo, tačiau skundo nagrinėjimo metu Pareiškėjas buvo perkeltas į Alytaus kalėjimą, todėl darbinė veikla Marijampolės kalėjime suteikta nebuvo.“

4.7. „[...] Pareiškėjas į Marijampolės kalėjimą buvo perkeltas vadovaujantis Lietuvos Respublikos bausmių vykdymo kodekso 31 straipsnio nuostatomis, siekiant palengvinti nuteistojo resocializaciją bei užtikrinti veiksmingesnę nuteistojo priežiūrą ir saugumą. LKT direktoriaus 2023 m. sausio 4 d. įsakymo Nr. V-15 „Dėl didžiausio laisvės atėmimo vietose leidžiamų laikyti asmenų skaičiaus ir minimalaus ploto, tenkančio vienam asmeniui, nustatymo“ 1.1.2 papunktyje numatyta, kad Alytaus kalėjime asmenims, atliekantiems bausmę uždaro tipo sąlygomis, didžiausias leidžiamų laikyti asmenų skaičius - 20, tačiau dėl nuteistųjų saugumo užtikrinimo reikalavimų bei kitų nustatytų aplinkybių, Alytaus kalėjimo Saugumo valdymo skyriaus specialisto 2024-02-05 tarnybiniame pranešime Nr. SV-18-585 nurodoma, jog Alytaus kalėjimo uždaro tipo bausmės atlikimo vietoje bausmę atlieka daugiau, nei 40 nuteistųjų, todėl visos resocializacijos priemonės, numatytos ir reikalingos siekiant palengvinti resocializacijos procesą, nėra tinkamai išnaudojamos. Atsižvelgiant į tai, nustatyta, kad siekiant palengvinti Pareiškėjo resocializaciją, tikslinga inicijuoti jo perkėlimą į kitą bausmės atlikimo vietą. Taip pat informuojame, kad Pareiškėjas 2024-03-14 buvo perkeltas atgal į Alytaus kalėjimą, todėl įvertinti, ar Marijampolės kalėjime pagerėjo jo kalinimo sąlygos, nėra galimybės.“

4.8. „[...] Pareiškėjas, perkeltas atgal į Alytaus kalėjimą, kalėjimo viršininkui pateikė 2024-03-20 prašymą Nr. NPS-18-7187 (kopija pridedama), prašydamas suteikti užimtumą ta pačia darbine veikla, kuria užsiėmė iki perkėlimo į Marijampolės kalėjimą. Alytaus kalėjimo viršininko 2024-04-08 atsakymu Nr. SN-18-641 (kopija pridedama) Pareiškėjas informuotas, kad yra įtrauktas į nuteistųjų, norinčių užsiimti darbine veikla, sąrašą, taip pat nurodyta, kad Prašymo dalis dėl mokslų tęsimo persiųsta Alytaus profesinio rengimo centro administracijai, pateiktos teisės aktų nuostatos, numatančios nuteistųjų kolektyvo tarybos veiklą. Alytaus kalėjimo viršininko 2024-04-17 atsakymu Nr. SN-18-692 (kopija pridedama) Pareiškėjas informuotas, kad šiuo metu darbinės veiklos vietų nėra. Pažymime, kad Alytaus kalėjimo darbuotojai siekia, kad esančios laisvos užimtumo darbine veikla vietos būtų nuolat užimtose ir skatina bausmę atliekančius asmenis įsitraukti į užimtumą darbine veikla. Taigi, atsižvelgiant į tai, kad Alytaus kalėjime nebuvo laisvų užimtumo darbine veikla vietų, darbinė veikla pasiūlyta nebuvo pagrįstai. Pareiškėjas Alytaus kalėjimo viršininkui taip pat pateikė 2024-04-18 skundą Nr. NPS-18-10052, į kurį atsakymas pateiktas Alytaus kalėjimo viršininko 2024-04-29 atsakymu Nr. SN-18-784 (kopijos pridedamos).“

4.9. „Patikrinus dokumentų valdymo sistemą nustatyta, kad Pareiškėjas pateikė 2024-02-28 skundą Nr. NPS-20-1422 ir 2024-02-28 skundą Nr. NPS-20-1423, į kuriuos atsakymas pateiktas LKT Turto valdymo skyriaus 2024-03-19 raštu Nr. 2S-1263 (kopijos pridedamos). Pareiškėjas taip pat pateikė 2024-02-29 skundą Nr. NPS-20-1462, į kurį atsakymas pateiktas LKT Turto valdymo skyriaus 2024-03-15 raštu Nr. 2S-1200 (kopijos pridedamos). 2024-02-28 taip pat gautas ir užregistruotas Pareiškėjo skundas Nr. NPS-20-1421 dėl mokymosi profesinio rengimo mokykloje, kuris LKT Dokumentų valdymo skyriaus 2024-02-28 raštu Nr. 1S-1421 persiųstas Marijampolės profesinio rengimo centrui (kopijos pridedamos). Informuojame, kad LKT Turto valdymo skyriaus ir Marijampolės kalėjimo duomenimis, patikrinus dokumentų valdymo sistemą nenustatyta, kad buvo gauti ir užregistruoti kiti Pareiškėjo prašymai ir (ar) skundai, [...]“

4.10. „Pareiškėjas į Alytaus kalėjimo viršininką dėl neperkėlimo į kitą bausmės atlikimo vietą kreipėsi su 2024-02-14 prašymu Nr. NPS-18-3963, į kurį atsakymas pateiktas Alytaus kalėjimo viršininko 2024-02-19 raštu Nr. SN-18-309 (kopijos pridedamos). Pažymime, kad pateiktame Alytaus kalėjimo viršininko atsakyme dėl žmogiškosios klaidos nurodomi du skirtingi skundų registracijos numeriai, tačiau atkreipiame dėmesį, kad pateiktas prašymas Nr. NPS-18-3963 yra dėl neperkėlimo į Marijampolės kalėjimą, o prašymas Nr. NPS-18-2952 yra dėl naudojimosi kompiuteriu. Taigi, Pareiškėjas galėjo suprasti, į kurį pateiktą prašymą atsakymas buvo pateiktas. Taip pat pažymime, kad kilus neaiškumams, Pareiškėjas visais klausimais gali kreiptis į Resocializacijos skyriaus darbuotojus ir pareigūnus.“

4.11. „[...] prie šio rašto pridedama Pareiškėjo resocializacijos plano kopija.“

4.12. Su LKT 2024 m. gegužės 30 d. raštu Nr. 1S-3484 kartu pateikta:

a) Pareiškėjo 2024 m. vasario 14 d. Nr. NPS-18-3963 prašymas, adresuotas AK, kuriame Pareiškėjas prašė būti neperkeliamas į MK, nes jam ten nesaugu, taip pat minėjo, kad šiuo metu AK turi darbą, mokosi ir yra nuteistųjų tarybos pirmininkas, jei bus perkeltas visa tai praras. Taip pat akcentavo, kad jo šeima gyvena Alytuje ir perkėlus bus apribota galimybė bendrauti su šeima.

b) AK 2024 m. vasario 19 d. raštu Nr. SN-18-309 teikto atsakymo kopija, kurioje nurodoma: „Lietuvos kalėjimų tarnybos Alytaus kalėjimo administracija gavo ir išnagrinėjo Jūsų 2024-02-14 prašymą reg. Nr. NPS-18-2952, dėl pervežimo į Marijampolės kalėjimą.

Informuojame Jus, kad Viešojo administravimo įstatymo 11 straipsnio 3 dalies 3 punkte numatyta, jeigu prašymas ar skundas viešojo administravimo subjekto vadovo arba jo įgalioto pareigūno ar valstybės tarnautojo, kito įstatymų nustatytą specialų statusą turinčio fizinio asmens sprendimu gali būti nenagrinėjamas, jeigu dėl to paties klausimo atsakymą yra pateikęs arba sprendimą yra priėmęs viešojo administravimo subjektas, į kurį kreiptasi, arba kitas kompetentingas viešojo administravimo subjektas ir asmuo nepateikia naujų duomenų, leidžiančių abejoti ankstesnio atsakymo pagrįstumu ar ginčyti viešojo administravimo subjekto priimtą sprendimą;

Jeigu viešojo administravimo subjektas pagal kompetenciją negali spręsti prašyme ar skunde išdėstytų klausimų ar priimti administracinės procedūros sprendimo dėl prašyme ar skunde išdėstyto klausimo, jis jo nenagrinėja ir ne vėliau kaip per 5 darbo dienas nuo prašymo ar skundo gavimo dienos persiunčia jį kompetentingam viešojo administravimo subjektui, ir apie tai praneša asmeniui. Jeigu nėra kito viešojo administravimo subjekto, kuriam galėtų būti perduotas nagrinėti pagal kompetenciją prašymas ar skundas, viešojo administravimo subjektas ne vėliau kaip per 5 darbo dienas nuo prašymo ar skundo gavimo dienos apie tai praneša asmeniui, paaiškindamas jo prašymo ar skundo nenagrinėjimo priežastis.

Remiantis tuo kas išdėstyta Jūsų prašymas paliktas nenagrinėtu.“

5. LKT 2024 m. liepos 31 d. elektroniniu paštu pateikė informaciją, kad „nuteistasis X iš LKT Marijampolės kalėjimo į LKT Alytaus kalėjimą buvo perkeltas LKT direktoriaus 2024-03-13 nutarimu Nr. NN-110, siekiant pašalinti nuteistojo saugumui kylančias grėsmes.“ Taip pat pateiktos LKT 2024 m. kovo 13 d. nutarimo Nr. NN-110 dėl nuteistojo perkėlimo ir Marijampolės kalėjimo Resocializacijos skyriaus 2024-03-07 d. charakteristikos Nr. RV-20-1894 kopijos.

Tyrimui reikšmingos teisės aktų nuostatos

6. Lietuvos Respublikos bausmių vykdymo kodekso (toliau ir – BVK):

31 straipsnio „Nuteistųjų laisvės atėmimo bausme perkėlimas į kitą bausmės atlikimo vietą, laikinas jų išvykimas iš bausmės atlikimo vietos“ 1 dalis – „Nuteistieji gali būti perkelti iš vienos bausmės atlikimo vietos į kitą, jeigu to reikia, šiais atvejais: 1) kai yra švelninamos arba griežtinamos

nuteistajam taikomos bausmės atlikimo sąlygos; 2) siekiant apriboti nuteistojo daromą neigiamą įtaką kitiems nuteistiesiems; 3) siekiant palengvinti nuteistojo resocializaciją, padidinti asmens sveikatos priežiūros ar kitų socialinių paslaugų prieinamumą; 4) siekiant pašalinti nuteistojo saugumui kylančias grėsmes; 5) vykdant nuteistojo perdavimo į užsienio valstybę, kurios pilietybę jis turi, toliau atlikti laisvės atėmimo bausmės procedūras arba kitais šiame kodekse nustatytais atvejais; 6) nutraukiant ar laikinai sustabdant bausmės atlikimo vietas arba jos dalies eksploataciją.“

52 straipsnio „Laisvės atėmimo bausmę atliekančių nuteistųjų resocializacijos tikslai ir priemonės“ 1 dalis – „Nuteistųjų resocializacija grindžiama nuteistųjų nusikalstamo elgesio rizikos valdymu ir atkuriamojo teisingumo įgyvendinimu. Nusikalstamo elgesio rizika vertinama vadovaujantis laisvės atėmimo vietų įstaigos direktoriaus ir (ar) Probacijos tarnybos direktoriaus aprobuotomis metodikomis ir programomis.“

2 dalis – „Nuteistųjų resocializacijos tikslai:

- 1) užtikrinti veiksmingą nuteistųjų resocializaciją;
- 2) mažinti jų nusikalstamų veikų recidyvą.“

3 dalis – „Nuteistųjų resocializacijos priemonės yra šios: 1) individualus ir grupinis darbas su nuteistaisiais, kurio metu ugdomi nuteistųjų gebėjimai gyventi nenusikalstant ir skatinama jų resocializacija; 2) nuteistųjų dvasinių ir socialinių poreikių tenkinimo priemonės; 3) pagalba sprendžiant nuteistųjų asmenines ir socialines problemas; 4) socialinių įgūdžių lavinimo ir pozityvaus užimtumo skatinimo priemonės; 5) laisvės atėmimo vietų įstaigos direktoriaus ir (ar) Probacijos tarnybos direktoriaus aprobuotų elgesio pataisos programų įgyvendinimas; 6) individuali ar grupinė psichoterapija; 7) psichologinė pagalba; 8) atkuriamojo pobūdžio priemonės, kuriomis siekiama sutaikyti nuteistąjį ir nukentėjusįjį bei atlyginti nusikalstama veika padarytą žalą; 9) kitos priemonės, kurių įgyvendinimas padėtų nuteistiesiems sėkmingai resocializuotis.“

53 straipsnio „Laisvės atėmimo bausmę atliekančių nuteistųjų resocializacijos planavimas“

1 dalis – „Resocializacija vyksta pagal nuteistajam sudarytą individualų resocializacijos planą. Sudarant šį planą, turi dalyvauti nuteistasis. Sudarant individualų resocializacijos planą, gali būti įtraukiamos šio kodekso 51 straipsnyje nurodytos įstaigos ir organizacijos, ir patikimi savanoriai, kurių dalyvavimas įgyvendinat resocializacijos plane numatytas priemonės gali padėti nuteistajam resocializuotis.“

2 dalis – „Individualus resocializacijos planas sudaromas atsižvelgiant į nuteistojo nusikalstamo elgesio rizikos vertinimo metu nustatytas aplinkybes ir šio vertinimo rezultatus. Nepilnamečiams nuteistiesiems individualus resocializacijos planas sudaromas atsižvelgiant ir į jų socialinę brandą, asmenybės ugdymo poreikius.“

3 dalis – „Individualus resocializacijos planas turi būti sudarytas ne vėliau kaip per penkiolika darbo dienų nuo nuteistojo atvykimo į bausmės atlikimo vietą dienos.“

4 dalis – „Nuteistasis su individualiu resocializacijos planu supažindinamas pasirašytinai.“

5 dalis – „Individualaus resocializacijos plano formą, jo rengimo ir peržiūrėjimo metodiką tvirtina teisingumo ministras.“

100 straipsnio „Bausmių vykdymo sistemos pareigūnų ir antstolių veiksmų ir jų priimtų sprendimų apskundimo tvarka“:

1 dalis – „Viešųjų darbų, laisvės apribojimo, arešto ir laisvės atėmimo bausmes vykdančių įstaigų pareigūnų veiksmai ir jų priimti sprendimai per vieną mėnesį gali būti skundžiami atitinkamą bausmę vykdančios įstaigos direktoriui. Bausmę vykdančios įstaigos direktorius šį skundą turi išnagrinėti ne vėliau kaip per dvidešimt darbo dienų nuo jo gavimo dienos, o kai dėl skundo atliekamas tyrimas, – per dvidešimt darbo dienų nuo tyrimo pabaigos dienos.“

2 dalis – „Šio straipsnio 1 dalyje nurodytą bausmę vykdančios įstaigos direktoriaus veiksmai ir sprendimai per dvidešimt dienų nuo jų įteikimo dienos gali būti skundžiami apygardos administraciniam teismui. [...]“

7. Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymo (toliau ir – VAI):

3 straipsnis „Viešojo administravimo principai“ – „Viešojo administravimo subjektai savo veikloje vadovaujasi šiais principais: [...]; 5) išsamumo. Šis principas reiškia, kad viešojo administravimo subjektas į prašymą ar skundą turi atsakyti aiškiai ir argumentuotai, nurodydamas visas prašymo ar skundo nagrinėjimui įtakos turėjusias aplinkybes ir konkrečias teisės aktų nuostatas, kuriomis rėmėsi vertindamas prašymo ar skundo turinį; [...]; 9) objektyvumo. Šis principas reiškia, kad administracinio sprendimo priėmimas ir kiti oficialūs viešojo administravimo subjekto veiksmai turi būti nešališki ir objektyvūs;“.

10 straipsnio „Administracinių sprendimų priėmimas“ 5 dalis – „Administraciniame sprendime turi būti nurodyta: 1) administracinį sprendimą priėmusio viešojo administravimo subjekto pavadinimas; 2) administracinio sprendimo data; 3) administraciniam sprendimui suteiktas registracijos numeris; 4) atliekamas tvarkomasis veiksmas arba asmenims nustatytos teisės ir (ar) pareigos; 5) administracinio sprendimo teisinis ir faktinis pagrindas ar kitos administraciniam sprendimui įtakos turėjusios aplinkybės; 6) administracinio sprendimo motyvai; 7) administracinio sprendimo apskundimo tvarka, nurodant konkrečią skundą nagrinėjančią instituciją ar įstaigą, skundo padavimo terminą ir teisės aktą, reglamentuojantį apskundimo tvarką; 8) administracinį sprendimą priėmusio asmens vardas, pavardė ir pareigos.“

11 straipsnio „Prašymų ir skundų administraciniam sprendimui priimti pateikimas ir nagrinėjimas“ 1 dalis – „Asmenų prašymus ir skundus viešojo administravimo subjektai nagrinėja pagal Vyriausybės patvirtintas taisykles.“

3 dalis – „Prašymas ar skundas viešojo administravimo subjekto vadovo arba jo įgalioto pareigūno ar valstybės tarnautojo, kito įstatymų nustatytą specialų statusą turinčio fizinio asmens sprendimu gali būti nenagrinėjamas, jeigu: 1) nėra galimybės prašymą ar skundą teikiančią asmenį identifikuoti arba patikrinti prašymo ar skundo autentiškumą; 2) jis grindžiamas akivaizdžiai tikrovės neatitinkančiais faktais arba jeigu jo turinys nekonkretus ir nesuprantamas ir dėl to viešojo administravimo subjektas negali tokio prašymo ar skundo išnagrinėti; 3) paaiškėja, kad dėl to paties klausimo atsakymą yra pateikęs arba sprendimą yra priėmęs viešojo administravimo subjektas, į kurį kreiptasi, arba kitas kompetentingas viešojo administravimo subjektas ir asmuo nepateikia naujų duomenų, leidžiančių abejoti ankstesnio atsakymo pagrįstumu ar ginčyti viešojo administravimo subjekto priimtą sprendimą; 4) paaiškėja, kad skundą dėl to paties klausimo pradėjo nagrinėti išankstinio ginčų nagrinėjimo ne teismo tvarka institucija ar teismas; 5) nuo skunde nurodytų pažeidimų paaiškėjimo asmeniui dienos iki skundo padavimo dienos yra praėjęs daugiau kaip vienas mėnuo; 6) prašymas ar skundas viešojo administravimo subjektui pateiktas ne pagal kompetenciją.“

8. Asmenų prašymų ir skundų nagrinėjimo viešojo administravimo subjektuose taisyklių, patvirtintų Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2007 m. rugpjūčio 22 d. nutarimu Nr. 875 (toliau – Taisyklės):

45 punktas – „Į prašymą institucija atsako atsižvelgdama į jo turinį:

45.1. į prašymą suteikti administracinę paslaugą atsakoma suteikiant prašomą vieną iš Viešojo administravimo įstatymo 19 straipsnio 1 dalyje nurodytų administracinių paslaugų (ar prašomas kelias administracines paslaugas) arba pateikiant motyvuotą atsisakymą tą padaryti;

45.2. į prašymą pakonsultuoti asmenį jam aktualiu klausimu atsakoma suteikiant konsultaciją pagal institucijai nustatytą kompetenciją arba pateikiant motyvuotą atsisakymą tą padaryti;

45.3. į prašymą priimti administracinį sprendimą atsakoma Viešojo administravimo įstatymo 13 straipsnyje nustatyta tvarka.“

9. Lietuvos kalėjimų tarnybos direktoriaus 2023 m. vasario 7 d. įsakymas Nr. V-85 „Dėl Nuteistųjų perkėlimo iš vienos bausmės atlikimo vietos į kitą ir jiems taikomų bausmės atlikimo sąlygų keitimo dokumentų rengimo bei pateikimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ (toliau – Aprašas):

3 punktas – „Nuteistieji iš vienos bausmės atlikimo vietos (Lietuvos kalėjimų tarnybos Pravieniškių 1-ojo, Pravieniškių 2-ojo, Vilniaus, Kauno, Panevėžio, Šiaulių, Alytaus ar Marijampolės kalėjimo (toliau kartu – kalėjimas) į kitą perkeliama Lietuvos Respublikos bausmių vykdymo kodekso (toliau – BVK) 23 straipsnio 2 dalyje ir 31 straipsnio 1 dalyje numatytais atvejais Lietuvos kalėjimų tarnybos direktoriaus motyvuotu nutarimu (Tvarkos aprašo 1 priedas).“

4 punktas – „Nutarimo dėl nuteistojo perkėlimo iš vieno kalėjimo į kitą projektus (toliau – nutarimo projektas) rengia kalėjimo, kuris inicijavo nuteistojo perkėlimo procesą, atsakingas darbuotojas arba esant Lietuvos kalėjimų tarnybos direktoriaus tiesioginiam nurodymui, Lietuvos kalėjimų tarnybos padalinio atsakingas darbuotojas.“

5 punktas – „Nutarimo projekte nurodomas nuteistojo perkėlimo teisinis pagrindas, išsamiai išdėstomi perkėlimo motyvai, nurodoma nutarimo apskundimo tvarka. Prie nutarimo projekto gali būti pridėdami perkėlimo pagrindą (motyvus) pagrindžiantys dokumentai:

5.1. nuteistąjį charakterizuojantys dokumentai, perkėlimo pagrindą pagrindžianti medžiaga (tarnybinis pranešimas, gydytojų išvada, siūlymas, nuteistojo prašymas ir kt.);

[...];

5.3. tais atvejais, kai galimybę pridėti perkėlimą pagrindžiančius dokumentus riboja įslaptintų dokumentų administravimą reglamentuojantys teisės aktai, nutarimo projekte nurodomi perkėlimo motyvai ir neskelbtino dokumento data bei numeris.

6. Nutarimo projektas kartu su dokumentais, pagrindžiančiais perkėlimo pagrįstumą, pateikiami derinti (vizuoti) perkeliančiojo ir priimančiojo kalėjimų viršininkams, Lietuvos kalėjimų tarnybos Saugumo koordinavimo ir kontrolės viršininkui, Resocializacijos koordinavimo skyriaus viršininkui, Sveikatos priežiūros koordinavimo skyriaus vedėjui ir Kriminalinės žvalgybos valdybos viršininkui bei Lietuvos kalėjimų tarnybos direktoriaus pavaduotojui. Nutarimo projekto derinimas (vizavimas) vykdomas Dokumentų valdymo sistemos (toliau – DVS) priemonėmis.“

Teismų praktika

10. Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas (toliau ir – LVAT) 2014 m. balandžio 9 d. aprobuotame Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo praktikos, nagrinėjant bylas dėl bausmių vykdymo ir kardomojo suėmimo institucijų, įstaigų ir pareigūnų veiksmų ir sprendimų viešojo administravimo srityje, apibendrinime yra nurodęs:

„Šio teisinio reguliavimo kontekste teisėjų kolegija pažymėjo, kad pataisos namai ir Kalėjimų departamentas prie Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijos, kaip viešojo administravimo subjektai, be minėtų specialiųjų teisės nuostatų, savo veikloje privalo laikytis viešojo administravimo srityje taikomų viešojo administravimo principų, pavyzdžiui: įstatymo viršenybės, reiškiančio, kad viešojo administravimo subjektų įgaliojimai atlikti viešąjį administravimą turi būti nustatyti teisės aktuose, o veikla turi atitikti šiame įstatyme išdėstytus teisinius pagrindus, objektyvumo, proporcingumo, nepiktnaudžiavimo valdžia principus (Viešojo administravimo įstatymo 3 str. 1 p.) (2012 m. gruodžio 20 d. sprendimas administracinėje byloje Nr. A822-3206/2012). Laisvės atėmimo institucijų sprendimuose turi būti aiškiai nurodyti objektyviais duomenimis (faktais) ir teisės aktų normomis pagrįsti sprendimo motyvai, kurie, be kita ko, atitiktų Viešojo administravimo įstatymo 8 straipsnyje numatytus reikalavimus (2011 m. balandžio 19 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A143-2876/2011).“

11. 2021 m. gruodžio 8 d. administracinės bylos Nr. eA-3183-789/2021 nutartyje LVAT konstatavo:

„Valstybės institucijoms, įstaigoms, pareigūnams ir kitiems atitinkamus įgaliojimus turintiems asmenims kyla pareiga vadovautis Viešojo administravimo įstatyme įtvirtintais gero viešojo administravimo, objektyvumo, proporcingumo, nepiktnaudžiavimo valdžia principais. Valdžios institucijos, siekdamos įgyvendinti gero viešojo administravimo principą, užtikrinti žmogaus teisių ir laisvių bei privataus asmens, kaip silpnesnės santykio su viešąja administracija šalies, apsaugą, privalo bet kurioje situacijoje vadovautis fundamentaliais protingumo, teisingumo, sąžiningumo principais, sprendimų priėmimo metu atsižvelgti į susiklosčiusių faktinių aplinkybių visumą (žr., pvz., Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2014 m. kovo 4 d. nutartį administracinėje byloje Nr. A552-385/2014, 2017 m. balandžio 10 d. nutartį administracinėje byloje Nr. eA-322-552/2017, 2017 m. spalio 26 d. nutartį administracinėje byloje Nr. eA-4221-502/2017). Atsakingo valdymo (gero administravimo) principas įtvirtina viešojo administravimo subjekto pareigą imtis aktyvių veiksmų (žr., pvz., Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2015 m. liepos 31 d. nutartį administracinėje byloje Nr. A-1547-502/2015). Iš gero administravimo principo išplaukia, kad valstybės institucijos, priimdamos administracinius sprendimus (vykdydamos valdžios funkcijas), privalo dirbti rūpestingai (žr., pvz., Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2015 m. sausio 8 d. nutartį administracinėje byloje Nr. A-1-502/2015, 2015 m. kovo 26 d. sprendimą administracinėje byloje Nr. A-1069-502/2015).“

12. LVAT 2013 m. gruodžio 2 d. nutartyje administracinėje byloje Nr. A520-2473/2013 konstatavo, kad valstybės institucijos turi veikti „kaip bonus pater familias, t. y. apdairiai ir rūpestingai“.

Tyrimo išvados

13. Atsižvelgiant į Skunde aprašytas aplinkybes, išvados pateikiamos dėl kiekvienos iš šių dalių atskirai:

- 13.1. dėl aplinkybių, susijusių su skundų prašymų nagrinėjimu AK ir MK;
- 13.2. dėl perkėlimo aplinkybių.

Dėl aplinkybių, susijusių su skundų prašymų nagrinėjimu AK ir MK

14. Pareiškėjas skunde nurodo, kad su prašymu dėl perkėlimo į MK kreipėsi į AK pareigūnus, tačiau į prašymą nebuvo atsižvelgta. Būdamas MK kreipėsi į administraciją su prašymais ir skundais, tačiau jam nebuvo pateikti atsakymai.

15. Viešojo administravimo subjektai yra saistomi gero viešojo administravimo principo, kuriuo įgyvendinama Lietuvos Respublikos Konstitucijos 5 straipsnio 3 dalyje įtvirtinta nuostata, jog visos valdžios įstaigos tarnauja žmonėms, reikalavimų. Atsakingo valdymo (gero viešojo administravimo) principas įtvirtina viešojo administravimo subjektų pareigą imtis aktyvių veiksmų vykdant administracinę procedūrą, dirbti rūpestingai ir atidžiai, veikti taip, kad būtų laikomasi visų teisės aktų nuostatų, tarp jų ir nuostatų, susijusių su skundų nagrinėjimu iš esmės.

Viešojo administravimo subjektas (nagrinėjamu atveju – LKT), pagal jam suteiktus įgaliojimus galintis spręsti asmens prašyme (skunde) nurodytas problemas, be specialiųjų teisės nuostatų, savo veikloje privalo laikytis viešojo administravimo srityje taikomų viešojo administravimo principų, tarp jų įstatymo viršenybės, išsamumo ir objektyvumo principų, kurie reiškia, kad viešojo administravimo subjektas į prašymą ar skundą turi atsakyti aiškiai ir argumentuotai, nuroydamas visas prašymo ar

skundo nagrinėjimui įtakos turėjusias aplinkybes ir konkrečias teisės aktų nuostatas, kuriomis rėmėsi vertindamas prašymo ar skundo turinį. Taigi, viešojo administravimo subjektas, rengdamas atsakymus, privalo įvertinti pareiškėjo prašymo turinį ir pateikti teisės aktų nuostatomis pagrįstą, aiškų ir argumentuotą atsakymą, kuriame būtų atsakyta į visus keliamus klausimus, o jei prašoma informacija nepateikiama, turi būti nurodytos priežastys, kodėl tai negali būti padaryta.

16. Skundo tyrimo metu nustatyta, kad Pareiškėjas į AK kreipėsi su 2024 m. vasario 14 d. Nr. NPS-18-3963 prašymu, kuriame prašė būti neperkeliamas į MK, nes jam ten nesaugu, taip pat minėjo, kad šiuo metu AK turi darbą, mokosi, šeima gyvena Alytuje ir yra nuteistųjų tarybos pirmininkas, jei bus perkeltas, viską praras. AK 2024 m. vasario 19 d. raštu Nr. SN-18-309 pateikė Pareiškėjui atsakymą, kuriame nurodė, kad skundas nebus nagrinėjamas, nes paduotas pakartotinai (pažymos 4.12. papunktis).

VAĮ 11 straipsnio 3 dalies 3 punkte nustatyta, kad prašymas ar skundas gali būti nenagrinėjamas, jeigu paaiškėja, kad dėl to paties klausimo atsakymą yra pateikęs arba sprendimą yra priėmęs viešojo administravimo subjektas, į kurį kreiptasi, arba kitas kompetentingas viešojo administravimo subjektas ir asmuo nepateikia naujų duomenų, leidžiančių abejoti ankstesnio atsakymo pagrįstumu ar ginčyti viešojo administravimo subjekto priimtą sprendimą.

Atsižvelgiant į teisės akte numatytą reglamentavimą, viešojo administravimo subjektas turi teisę prašymo nenagrinėti, jei yra pateikiamas tapatus prašymas ir nepateikta jokių naujų aplinkybių. Šiuo atveju vertinant AK pateikto atsakymo pagrįstumą, matyti, kad pateiktame atsakyme nurodytos teisės aktų nuostatos, tačiau nenurodyta daugiau jokių aplinkybių, nenurodyta kada anksčiau buvo gautas ar teiktas atsakymas Pareiškėjui, nepaaiškinta, ar aplinkybės tikrai tapačios, ar nėra pateikta naujų. Iš šio atsakymo nėra aišku, ar tikrai ir dėl ko Pareiškėjas teikė pirminį prašymą. Atkreiptinas dėmesys, kad LKT, pateikdamas informaciją Seimo kontrolierei, nepateikė pirminio Pareiškėjo kreipimosi ir atsakymo į jį kopijų, Pareiškėjas Skunde Seimo kontrolierei taip pat neužsiminė, kad į AK dėl neperkėlimo būtų kreipęsis daugiau nei vieną kartą.

Atsižvelgiant į tai, Seimo kontrolierė konstatuoja, kad AK pateiktas tokio turinio atsakymas neišsamus, sprendimas atsisakyti nagrinėti prašymą nemotyvuotas, nes atsakyme pateiktos tik teisės aktų nuostatos, nenurodant jokių su prašymo nenagrinėjimu susijusių faktinių aplinkybių.

17. Skunde Pareiškėjas taip pat nurodo, kad su skundais ir prašymais kreipėsi į MK, tačiau negavo atsakymų. Skundo tyrimo metu nustatyta, kad LKT patikrinus dokumentų valdymo sistemą nustatė, jog Pareiškėjas pateikė 2024 m. vasario 28 d. skundą Nr. NPS-20-1422 ir 2024 m. vasario 28 d. skundą Nr. NPS-20-1423, į kuriuos atsakymas pateiktas LKT Turto valdymo skyriaus 2024 m. kovo 19 d. raštu Nr. 2S-1263. Pareiškėjas taip pat pateikė 2024 m. vasario 29 d. skundą Nr. NPS-20-1462, į kurį atsakymas pateiktas LKT Turto valdymo skyriaus 2024 m. kovo 15 d. raštu Nr. 2S-1200. 2024 m. vasario 28 d. taip pat gautas ir užregistruotas Pareiškėjo skundas Nr. NPS-20-1421 dėl mokymosi profesinio rengimo mokykloje, kuris LKT Dokumentų valdymo skyriaus 2024 m. vasario 28 d. raštu Nr. 1S-1421 persiūstas Marijampolės profesinio rengimo centrui. Kaip LKT informavo Seimo kontrolierę, LKT Turto valdymo skyriaus ir Marijampolės kalėjimo duomenimis, patikrinus dokumentų valdymo sistemą nenustatyta, kad buvo gauti ir užregistruoti kiti Pareiškėjo prašymai ir (ar) skundai, nurodyti Pareiškėjo skunde.

Seimo kontrolierė atkreipia pareigūnų dėmesį į tai, kad VAĮ 11 straipsnio 4 dalyje nurodyta, kad jeigu viešojo administravimo subjektas pagal kompetenciją negali spręsti prašyme ar skunde išdėstytų klausimų ar priimti administracinės procedūros sprendimo dėl prašyme ar skunde išdėstyto klausimo, jis jo nenagrinėja ir ne vėliau kaip per 5 darbo dienas nuo prašymo ar skundo gavimo dienos persiūnčia jį kompetentingam viešojo administravimo subjektui, ir apie tai praneša asmeniui.

Atsižvelgiant į teisinį reglamentavimą ir nustatytas aplinkybes, konstatuotina, kad MK gautą

Pareiškėjo 2024 m. vasario 28 d. skundą Nr. NPS-20-1421 dėl mokymosi profesinio rengimo mokykloje persiuntus Marijampolės profesinio rengimo centrui, privalėjo apie šio skundo persiuntimą informuoti ir Pareiškėją, kas šiuo atveju nebuvo padaryta.

Seimo kontrolierė atkreipia Pareiškėjo dėmesį į tai, kad patikrinus dokumentų valdymo sistemą nenustatyta, kad LKT ir MK buvo gauti ir užregistruoti kiti Pareiškėjo prašymai ir (ar) skundai, nurodyti Pareiškėjo skunde. Pastebėtina, kad Pareiškėjas Seimo kontrolieriui nepateikė Skunde nurodytų kreipimūsi kopijų, todėl Seimo kontrolierė neturi galimybės įvertinti ir pasisakyti dėl šių aplinkybių.

18. Atsižvelgiant į nustatytas aplinkybes, konstatuotina, kad AK pareigūnai, nagrinėdami Pareiškėjo 2024 m. vasario 14 d. Nr. NPS-18-3963 prašymą, nesivadovavo VAI numatytais išsamumo, objektyvumo ir gero viešojo administravimo principais, nenurodė prašymo nenagrinėjimo faktinių aplinkybių; MK pareigūnai, 2024 m. vasario 28 d. Pareiškėjo skundą Nr. NPS-20-1421 persiūsdami nagrinėti kitai institucijai, nesivadovavo VAI nuostatomis, kurios įpareigoja apie persiuntimo faktą informuoti ir Pareiškėją, todėl Skundo dalis dėl 2024 m. vasario 14 d. Nr. NPS-18-3963 prašymo ir 2024 m. vasario 28 d. skundo Nr. NPS-20-1421 netinkamo nagrinėjimo pripažįstama pagrįsta.

Dėl perkėlimo aplinkybių

19. Pareiškėjas Skunde nurodo, jog buvo perkeltas iš AK į MK siekiant palengvinti resocializaciją, tačiau sąlygos buvo tik pablogintos, nes perkeltas į MK prarado darbą, prarado nuteistųjų tarybos pirmininko pareigas, buvo perkeltas toli nuo savo šeimos, nebuvo atsižvelgta į aplinkybes, susijusias su jo saugumu MK.

20. Skundo tyrimo metu nustatyta, kad Pareiškėjas iš AK į MK buvo perkeltas LKT direktoriaus 2024 m. vasario 9 d. nutarimu Nr. NN-73. Pareiškėjo perkėlimo į MK tikslas – palengvinti nuteistojo resocializaciją bei užtikrinti veiksmingesnę nuteistojo priežiūrą ir saugumą. Atlikdamas bausmę AK Pareiškėjas buvo nuteistųjų kolektyvo tarybos pirmininkas, užsiėmė darbine veikla, dirbo tvarkiniu uždaro tipo bausmės atlikimo patalpose; Pareiškėjo teigimu, šeima, su kuria palaiko ryšius, gyvena Alytuje. Taip pat nustatyta, kad Pareiškėjas iš MK į AK buvo grąžintas vadovaujantis LKT direktoriaus 2024 m. kovo 13 d. nutarimu Nr. NN-110. Grąžinimo motyvai, nurodyti nutarime, – siekiama pašalinti Pareiškėjo saugumui kylančias grėsmes. Grąžinus Pareiškėją atgal į AK, jam nebuvo pasiūlytas darbas, nes tuo metu laisvų darbinės veiklos vietų nebuvo, Pareiškėjas taip pat nebegalėjo užimti nuteistųjų tarybos pirmininko ar nario vietos, nes visos numatytos vietos jau buvo užimtose kitų nuteistųjų (pažymos 4.3, 4.4, 4.8, 4.10 papunkčiai).

21. BVK nustatyta, kad nuteistieji gali būti perkelti iš vienos bausmės atlikimo vietos į kitą siekiant palengvinti nuteistojo resocializaciją, taip pat siekiant pašalinti nuteistojo saugumui kylančias grėsmes. Nuteistųjų resocializacija grindžiama nuteistųjų nusikalstamo elgesio rizikos valdymu ir atkuriamojo teisingumo įgyvendinimu. Nuteistųjų resocializacijos tikslai yra užtikrinti veiksmingą nuteistųjų resocializaciją ir mažinti jų nusikalstamų veikų recidyvą (pažymos 6 punktas).

Seimo kontrolierė pastebi, kad, remiantis, be kita ko, ir tarptautinių organizacijų rekomendacijomis, sprendimas dėl nuteistojo perkėlimo turi būti pagrįstas individualiu vertinimu bei konsultuojantis su pačiu nuteistuoju. Tokia konsultacija turėtų vykti prieš priimančią sprendimą dėl perkėlimo. Jeigu nuteistasis turi pagrįstą prašymą, susijusį su jo perkėlimu į konkrečią bausmės atlikimo vietą, tokie prašymai turėtų būti patenkinami. Ypatingai svarbu, kad visais atvejais prieš perkeliant nuteistąjį į kitą bausmės atlikimo vietą, būtų atidžiai įvertinti perkėlimo privalumai ir trūkumai.

BVK numatytos galimybės perkelti nuteistusius iš vienos bausmės atlikimo vietos į kitą

įgyvendinimo tvarka yra nustatyta Apraše (pažymos 9 punktą). Pagal Aprašo reikalavimus, nutarimo perkelti nuteistą į kitą bausmės atlikimo vietą projektas kartu su dokumentais, pagrindžiančiais perkėlimo pagrįstumą, pateikiami derinti (vizuoti) perkeliančiojo ir priimančiojo kalėjimų viršininkams, LKT Saugumo koordinavimo ir kontrolės viršininkui, Resocializacijos koordinavimo skyriaus viršininkui, Sveikatos priežiūros koordinavimo skyriaus vedėjui ir Kriminalinės žvalgybos valdybos viršininkui bei LKT direktoriaus pavaduotojui.

Tokia sprendimų dėl perkėlimo priėmimo tvarka turėtų garantuoti, kad parengus ir atsakingiems pareigūnams vizavus (t. y. oficialiai patvirtinus, kad peržiūrėjo ir pritaria) sprendimo projektą ir taip prisiėmus atsakomybę dėl jo pagrįstumo, bus realiai, atidžiai ir individualiai įvertinti konkretaus nuteistojo perkėlimo į kitą bausmės atlikimo vietą privalumai ir trūkumai, o priimtas sprendimas nekels abejonių dėl jo pagrįstumo.

22. Tyrimo metu nustatyta, kad priimant nutarimą dėl Pareiškėjo perkėlimo į MK, buvo remtasi AK Saugumo valdymo skyriaus specialisto 2024 m. vasario 5 d. tarnybiniu pranešimu Nr. SV-18-585, kuriame nurodoma, jog „AK uždaro tipo bausmės atlikimo vietoje bausmę atlieka daugiau nei 40 nuteistųjų, todėl visos resocializacijos priemonės, numatytos ir reikalingos siekiant palengvinti resocializacijos procesą, nėra tinkamai išnaudojamos. Atsižvelgiant į tai, nustatyta, kad siekiant palengvinti Pareiškėjo resocializaciją, tikslinga inicijuoti jo perkėlimą į kitą bausmės atlikimo vietą“ (pažymos 4.7 papunktis).

Seimo kontrolieriui buvo pateiktas nutarimas dėl Pareiškėjo perkėlimo, kuriame perkėlimo motyvai nurodyti tokie patys, kaip ir prie nutarimo pridėtame tarnybiniame pranešime. Vertintina, kad argumentai yra abstraktūs ir nekonkretūs, neatsižvelgta į Pareiškėjo asmenines savybes, resocializacijos procesą bei vykdomas veiklas, nevertintos aplinkybės, kad AK Pareiškėjas turi darbą, yra nuteistųjų tarybos pirmininkas, kad šeima gyvena Alytuje, ir tai, kokių būdu ir intensyvumu resocializacijos sąlygos bus pagerintos perkėlus jį į MK. Seimo kontrolierė atkreipia dėmesį į tai, kad perkėlimo dokumentuose visiškai nevertintos Pareiškėjo saugumo aplinkybės, kurias jis pats buvo nurodęs savo kreipimesi į AK pareigūnus (šio prašymo nagrinėjimo aplinkybės išnagrinėtos pažymos 16 punkte).

Skundo tyrimo metu nustatyta, kad formali Pareiškėjo perkėlimo į MK priežastis – siekis ne tik palengvinti nuteistojo resocializaciją, bet kartu ir užtikrinti veiksmingesnę nuteistojo priežiūrą ir saugumą. Tačiau, kaip nustatyta Skundo tyrimo metu, perkėlimu į kitą bausmės atlikimo vietą akivaizdžiai ne tik buvo apsunkinta Pareiškėjo resocializacija (MK darbas (darbinė veikla) nebuvo pasiūlytas, šeima liko toliau nuo bausmės atlikimo vietos), bet netgi iškilė grėsmė jo saugumui ir gyvybei – netrukus (praėjus mėnesiui) po Pareiškėjo perkėlimo į MK, jis buvo grąžintas atgal į AK, nes paaiškėjo aplinkybė (nurodyta ir Pareiškėjo kreipimesi į AK pareigūnus), kad Pareiškėjui būti MK nėra saugu (pažymos 5 punktą).

Seimo kontrolierė ypač atkreipia dėmesį į tai, kad netgi Pareiškėją dėl nesaugios aplinkos MK grąžinus į AK, resocializacijos sąlygos jam iš esmės buvo pablogintos – nebuvo pasiūlytas iki išvykimo dirbtas (arba kitas) darbas, Pareiškėjas nebegalėjo užimti nuteistųjų tarybos pirmininko (nario) vietos, nes ši vieta jau užimta kito nuteistojo. Seimo kontrolierės vertinimu, toks atsainus atsakingų pareigūnų pareigų atlikimas (situacijos vertinimas rengiant ir vizuojant nutarimo dėl perkėlimo projektą prieš perkeliant Pareiškėją į MK), neįvertinus visų aplinkybių, neatsižvelgus į Pareiškėjo prašyme išdėstytas aplinkybes, ypač dėl kylančios grėsmės jo saugumui ir gyvybei, nesiderina su pareigūnų pareiga elgtis rūpestingai priimant administracinį sprendimą, taip pat neatitinka gero administravimo principo reikalavimo. Tai netgi sudaro regimybę, kad sprendimas perkelti Pareiškėją į kitą bausmės atlikimo vietą buvo priimtas siekiant kitų, nei sprendime nurodyti, tikslų. Atsižvelgiant į tai, kad pagal Skundo tyrimo metu nustatytas aplinkybes Pareiškėjo perkėlimas objektyviai nebuvo reikalingas, Seimo kontrolieriui rimtą susirūpinimą kelia šis Pareiškėjo Skunde nurodytas teiginys: „neatmetu galimybės, kad buvo susidorota dėl to, kad buvau nuteistųjų tarybos pirmininkas ir kėlėme opią ir seną problemą dėl Alytaus

kalėjime tiekiamo maitinimo ir buvo užfiksuoti šiuurkštūs pažeidimai net du kartus; tai teikėm protokolus, kad būtų atsakyta dėl ko trūkumai užfiksuoti tiekiant maistą, laukėme atsakymo ir būtume kreipęsi į LR institucijas [...].“ Neatmestina, kad sprendimu dėl Pareiškėjo perkėlimo buvo siekta pabloginti jo baismės atlikimo sąlygas, galimai ir dėl aktyviai vykdomų nuteistųjų tarybos pirmininko pareigų.

Seimo kontrolierė pažymi, kad nuteistiesiems yra ypač svarbu, kad pareigūnai, esantys greta ir padedantys siekti baismės vykdymo tikslų, veiktų kompetentingai, vadovaudamiesi ir gero administravimo principu – padėtų spręsti kylančias problemas, elgtųsi rūpestingai, siektų, kad kilusios problemos būtų sprendžiamos objektyviai.

LVAT savo praktikoje yra pasisakęs, kad įstatymo viršenybės ir objektyvumo principai lemia viešojo administravimo subjekto pareigą priimant sprendimus veikti pagal teisės aktuose jiems nustatytas teises ir pareigas bei savo sprendimą pagrįsti tokiu būdu, jog nekiltų abejonių dėl šio sprendimo rezultato. Pabrėžtina, kad formaliai priimamais sprendimais pareigūnai neprisideda prie nešališko ir objektyvaus aplinkybių išsiaiškinimo, toks funkcijų neatlikimas nedera su gero administravimo principu ir tai neprisideda prie nuteistųjų ir kalėjimo personalo tarpusavio pasitikėjimo stiprinimo.

23. Atsižvelgiant į nustatytas aplinkybes, konstatuotina, kad LKT pareigūnai priimdami sprendimą dėl Pareiškėjo perkėlimo į MK savo veiksmais (neveikimu) vertinant perkėlimo aplinkybes elgėsi nerūpestingai, nesilaikė gero administravimo reikalavimų, todėl Skundo dalis dėl netinkamai vertintų perkėlimo aplinkybių, pripažįstama pagrįsta.

SEIMO KONTROLIERĖS SPRENDIMAI

24. Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 22 straipsnio 1 dalies 1 punktu, Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierė nusprendžia X Skundo dalį dėl AK 2024 m. vasario 14 d. Nr. NPS-18-3963 prašymo ir MK 2024 m. vasario 28 d. skundo Nr. NPS-20-1421 netinkamo nagrinėjimo, pripažinti pagrįsta.

25. Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 22 straipsnio 1 dalies 1 punktu, Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierė nusprendžia X Skundo dalį dėl Lietuvos kalėjimų tarnybos pareigūnų veiksmų (neveikimo), susijusių su netinkamu Pareiškėjo perkėlimo vertinimu, pripažinti pagrįsta.

SEIMO KONTROLIERĖS REKOMENDACIJOS

26. Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 19 straipsnio 1 dalies 14, 15 ir 17 punktais, Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierė Lietuvos kalėjimų tarnybos direktoriui rekomenduoja:

26.1. atlikti patikrinimą, siekiant išsiaiškinti, kas ir dėl kokių priežasčių netinkamai atliko (neatliko) savo funkcijas, priimant sprendimą dėl Pareiškėjo perkėlimo į kitą baismės atlikimo vietą (vadovaujantis Aprašo reikalavimais) ir imtis priemonių pagal kompetenciją;

26.2. imtis priemonių užtikrinti, kad ateityje sprendžiant nuteistųjų perkėlimo į kitą kalėjimą klausimą atidžiai būtų vertinamos visos su perkėlimu susijusios aplinkybės, tarp jų ir nuteistojo pozicija perkėlimo klausimu;

26.3. imtis priemonių ir užtikrinti, kad ateityje į visus nuteistųjų prašymus būtų atsakoma laikantis VAĮ ir Taisyklių reikalavimų, persiunčiant skundus kitai institucijai apie tai informuojamas ir Pareiškėjas.

Primenama, kad Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 20 straipsnio 3 dalyje nustatyta, jog informacija apie siūlymų (rekomendacijų) išnagrinėjimą Seimo kontrolieriui turi būti pateikiama nedelsiant priėmus sprendimus dėl priemonių, kurių bus imamasi, atsižvelgiant į Seimo kontrolieriaus siūlymą (rekomendaciją), bet ne vėliau kaip per 30 dienų nuo siūlymo (rekomendacijos) gavimo dienos.

Seimo kontrolierė

Erika Leonaitė